

door Herman Veenhof

Binnen een uur kan een man met opspelende hormonen terecht bij een Nigeriaans meisje van vijftien, dat illegaal woont en naar een evangelische gemeente gaat. Soms met de zegen van de voorganger. Het is een kwestie van netwerken.

Prostitutie vanuit migrantenkerken in Amsterdam Zuidoost

Dominees die doen alsof

De Bijlmer oogt mooier en vrediger dan vroeger, maar 'de criminaliteit groeit weer aan', zegt Nizaar Makdoembaks (61). Hij is niet-praktiserend moslim van Surinaamse oorsprong. Hij woonde als jongen in Abrabroki, een arme wijk van Paramaribo. Hij kwam in 1968 naar Nederland, studeerde medicijnen en was van 1984 tot 2003 huisarts in Amsterdam Zuidoost. Hij vindt dat overheid, politie en justitie falen doordat ze criminele netwerken gedogen en dat het beleid dat nog wel wordt uitgevoerd vaak averechtse effecten heeft. „De politiek en het stadsdeelbestuur komen alleen in actie als er weer een schietpartij is geweest of wanneer iets een mediaschandaal wordt. Voor de structurele oorzaken achter die incidenten is geen aandacht, en dus geen geld.”

Charisma en greep

Onlangs verscheen van Makdoembaks het boek *Slavinnen van God. Kinderhandel in Nederland*. Het geeft aan hoe een deel van de migrantenkerken betrokken is bij fraude, mensenhandel en prostitutie. Vaak gaat het daarbij om minderjarigen. Bij de prostitutienetwerken is volgens hem een deel van de 135 migrantenkerken in Amsterdam Zuidoost betrokken. Makdoembaks kan niet aangeven hoeveel gemeenten foute voorgangers hebben of ge-

wild of ongewild gelegenheid geven aan criminele netwerken. Zomaar onderzoek doen is niet gevaarloos. De huisarts kan gemeenten, namen en feiten noemen, maar hij heeft zijn beroepsgeheim en vreest mogelijke repercussies. We rijden langs de locaties waar de met een schijnheilig charisma gestuurde hoererij plaatsvindt. Of -vond. „Veel privé-woningen die gebruikt worden voor prostitutie, blijven bij aankomst van de politie leeg. Dan hebben de uitbaters een tip gehad.” De gedeeltelijke sloop van de Bijlmer en het af en toe wel aanpakken van illegale prostitutie hebben die naar de omliggende 'nette' wijken gedreven: Gein en Venserpolder. Ook daar duiken de meisjes van foute dominees op.

De namen van de resterende hoogbouwflats beginnen met de letter die correspondeert met de 'zone' waarin de toren staat. Zoals de Klieverink in de K-zone. De laagbouw waar Makdoembaks zijn praktijk had, is gesloopt. Nieuwe gezinswoningen verrijzen, in de hoop op beter volk. Ook de parkeergarage en de bedrijfsruimten in de D-zone naast de flat Dennenrode zijn weg. Hier zetelden de stichting Wazobia Missions en de kerk Gate (Gospel from Africa to Europe). De Nigeriaanse leider had een eigen ruimte in het multicultureel complex. Hij mocht daar zijn religieuze activiteiten ontplooiën, kerk spelen en een café-restau-

rant runnen. Naast de kerkzaal bevonden zich ruimtes voor computercursussen en kamertjes die deel uitmaakten van een borddeel. Ook daar ligt de zaak braak, maar je kunt nog wel iets zien: nummer 100 is een gloednieuw verzamel pand voor bedrijven. Maar het was ook het adres waarop talloze

6 Twintig mille voor condoomcampagne. In de kerk wordt er hard om gelachen

vrouwen van Nigeriaanse oorsprong stonden ingeschreven. „Dat kon natuurlijk nooit, wonen in een kantoor. De gemeente kan dat met een muisklik zien. Er is nooit iets aan gedaan.” De uitbater had verschillende pinksterachtige gemeenten, maar het pastoraat was maar een deeltijdbaan. Makdoembaks kent de voorganger en ging wel eens langs. Een charmante man, een goed spreker, een evangelist met charisma. „Datzelfde charisma waarmee hij zijn gemeente in de greep had, wendde hij aan toen hij mij op be-

zoek kwam, gewoon voor een betaald consult. De boodschap was duidelijk: bemoei je niet met mijn zaken, geef geen advies aan de vrouwen die voor mij werken en help ze helemaal niet om aangifte te doen bij de politie.”

De man in kwestie was actief binnen de PvdA. „Als partijgenoten die bij de overheid zaten zijn bedrijf kwamen controleren, zette hij een paar meiden achter computerschermen die verder nooit werden gebruikt. Hij leverde een boel stemmen op en werd dus gedoogd. Totdat een veroordeling volgde, in 2001.” Nu is hij allang weer opnieuw begonnen. „Hij is een grote jongen, regelt zelfs meisjes die in Spanje en Italië gaan werken.”

Negen koffie en een kind

Cultureel Centrum Blauwgrond in de parkeergarage Koningshoef maakte plaats voor de uitbreiding van winkelcentrum Kraaiennest. Dat is een rood-witte blokkendoos tegenover de Taibahmoskee en de Church of Pentecost. In die pinkstergemeente is het 's morgens om tien uur een drukte van belang. Enkele honderden mensen, vooral vrouwen, wiegen, de handen omhoog en de ogen gesloten, mee met de opzweepende gospels en het ritme van de scanderende voorganger. Op het podium staan feestelijk geklede kerkliden, voor ons staan twee

meisjes, volkomen in trance. „Zie je dat? Ze zouden alles doen wat de leider vraagt”, zegt Makdoembaks.

Hij benadrukt dat van deze kerk, met vooral Ghanese, niets kwaads bekend is. We zijn welkom, al trekt die ene blanke wel erg veel fronsende wenkbrauwen. Ook met het kerk-verzamelgebouw De Kandelaar, een vierkante doos in de G-zone, waar we even aanwippen, is niks mis. Maar het zijn de foute gemeenten die het imago van de goede verpesten, vindt Makdoembaks.

In een Bijlmer cafeetje hangt aan de tap een zwart-geel bordje: 'Zoenen verboden & condooms verplicht'. De dokter klemt wat met de (autochtone) Amsterdamse die ons koffie geeft. Of hier ook vrouwen en meisjes komen. Of die ook activiteiten verrichten. Er wordt wat gebeld en nog geen kwartier later zitten we tegenover twee dames. De ene is rusteloos en vertrekt snel. Nora (een schuilnaam) blijft zitten.

Ze werkt in de thuiszorg, is even in de veertig. Ze oogt totaal niet hoerig, is heel zakelijk. Makdoembaks maakt duidelijk dat hij geen klant is, maar wil praten. Het gesprek is wonderlijk respectvol, Suri's onder elkaar, met non-verbale tekenen en nette termen voor specifieke wensen. Ze is vannacht niet thuis geweest, „mijn vriend is een paar weken weg”. Een dag met eten en uitgaan kost 250 euro, „een uurtje kan ook”. Pittige prijs, dat wel. „Ja, hoor 'es, het leven gaat door, ik wil ook leuke kleren. Maar ik pijp niet.”

Het gesprek kabbelt heen en weer. Het stopt op drie punten: als wordt gevraagd of ze voor iemand werkt, hoe haar gezondheid is en of ze misschien weet hoe je aan jonge meisjes komt. Toch gaat ze het eerst in op de laatste vraag. Ze kent wel een meisje van net vijftien, „maar heel vol, echt een vrouw al, mooi kontje”. Ze gaat naar school, maar heeft ook klanten. Haar moeder brengt haar dan. Na negen koffie hebben we een kind. Het gaat heel rustig, bijna documentair. Nora is rooms-katholiek, ze gaat ook best nog wel eens naar de mis. Bijna alle Nigeriaanse en Ghanese vrouwen – concurrentie! – zijn protestants, evangelisch. Ze weet dat er voorgangers zijn die dat regelen. „Ja, die dominees doen alsof.”

Oplopen en zwijgen

Makdoembaks was een van de vijftien artsen in de Bijlmer en kaartte als enige het verband aan tussen de medische problemen die hij kreeg vanuit zijn 2300 patiënten tellende praktijk en de sociale achtergronden: prostitutie, verslaving, seksueel misbruik en geweld. Hij kaartte ook aan hoe stadsdeel, wijkpolitie en GGD tekortschoten. „De overheid laat de problematiek in de migrantenwijken over aan de welzijnssector en de kerken, die daar niet voor uitgerust zijn.” Zijn kritiek leidde tot onmin met collega's en specialisten; hij werd zelfs voor drie maanden geschorst. De overeenkomst tussen de professionals en de criminelen die zich van verschillende kanten bezighielden met zijn patiënten was dat beide groepen vonden dat Makdoembaks zich bij zijn medische leest moest houden. „Ik moest die meiden oplappen en verder zwijgen.”

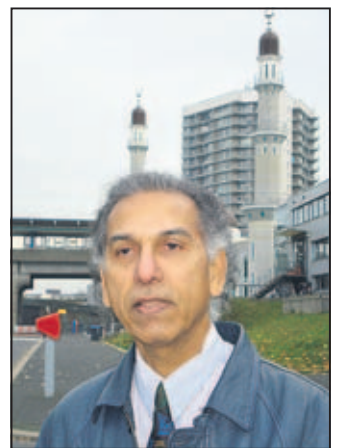
„Getraumatiseerd” door de weerzinwekkende ellende die hij zag en het onvermogen van overheid en zorg ging hij de politiek in; van 1998 tot 2006 zat hij voor Solidariteit Zuid Oost in de stadsdeelraad. Zijn eigen beheeruitgeverij Het Tribunaal produceerde in vijf jaar 13 studies. Als kerken in de fout gaan, ligt dat niet zelden aan de voorganger, die de gemeente als dekmantel ziet voor criminele activiteiten. Soms krijgt zo'n genootschap ook nog geld van stadsdeel of gemeente. „Dan zie je hoe twintigduizend euro binnenkomt voor een campagne over condoomgebruik. In de kerk wordt er hard om gelachen. Of er worden healingbijeenkomsten voor homo's en hiv-

Nummer 100, een verzamel pand voor bedrijven, was ook het adres waarop talloze vrouwen van Nigeriaanse oorsprong stonden ingeschreven.

Geheel links: Winkelcentrum Kraaiennest.
FOTO'S NEDERLANDS DAGBLAD

Midden: Een galerijflat in Amsterdam Zuidoost.
FOTO ANP/RICK NEDERSTICHT

Nizaar Makdoembaks voor de Taibah moskee.

dragers georganiseerd waarin valse hoop wordt geboden, artsen en medicatie afgeraden. God beschermt immers tegen ziekten.”

Tien dagen bedenktijd

Makdoembaks heeft de casussen voor het opscheppen. Het meest trof hem het overlijden van mevrouw R. Ze overleed in het kraambed nadat de leider van haar kerk, die van de Jehovah's Getuigen, een bloedtransfusie had verboden. Het akeligst waren de honderden patiënten met hiv, hepatitis en chlamydia. Vaak was het volstrekt duidelijk dat het gedwongen prostitutieslachtoffers waren, doodziek en doodsbang. Een deel van hen had een kerkelijke achtergrond die hen niet hielp, maar het probleem veroorzaakte. Zoals die illegale Nigeriaanse vrouw van dertig, prostituee en zwanger. Haar evangelische voorganger had haar met een voodooritueel 'gezezen'. Maar haar baby bleek aids te hebben. Dat bleek toen de zuigeling tijdens de bevalling toevallig meconium inademde en bijna stikte. De moeder ging na de bevalling weer aan het werk, maar pleegde abortus toen ze weer zwanger bleek. „Dat is de paniekoplossing voor zoveel jonge migrantenvrouwen. Ik wilde dat de bedenktijd voor abortus tien dagen zou zijn. Dan biechten ze op en zorgt de familie vaak toch voor opvang. Duizenden baby's zouden zijn gered.”

DICHTER OP HET NIEUWS

Bij de foto in het Nederlands Dagblad van woensdag 11 november. Het olifantje Indra, dat maandag 9 november werd geboren in Dierenpark Amersfoort.
FOTO ANP/JOEN VAN WIEL

Het olifantje dat geboren werd vlak voor Avigdor Lieberman naar Den Haag kwam

In bloed en water ben ik neergekwakt, als natte klei tussen twee moederzuilen. Mijn babypluis is nog niet droog. Mij staat de taak van vreugde scheppen op het lijf. Ik wankelde het midden van mijn moeder uit

op brieke beentjes. Ik zoek mijn volk en lik de huid van moeder aarde. Niet hoger streek ik dan mijn slurfje krullen kan. Traandiertje ben ik nu, oogje dat tuurt in de storm van mensenwerk, dat tuig

van Hannibal dan toch uitgespannen, de Tweede Punische Oorlog voorbij. Permafrost laat los van mij en laat mij naar de mens toe dooien! In ons Siberië van tijd ontvouw ik nu mijn lijf voor u in deze vorm: niet rood

maar grijs. Met heel mijn schepselmatigheid ben ik tot tederheid bereid - van klei, en vriendjes met de aarde. Op mijn rug voel ik de mensen jeuken. Twee vlooiën, die elkaar het recht van eigendom op mij betwisten.

HILBRAND ROZEMA